

ingediend op **2104** (2023-2024) – Nr. 2
22 april 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Annabel Tavernier

over het ontwerp van decreet

tot instemming
met het samenwerkingsakkoord van 7 maart 2024
tot wijziging van het samenwerkingsakkoord
van 20 december 2018
tussen de Vlaamse Gemeenschap,
de Franse Gemeenschapscommissie
en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject
voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad

Documenten in het dossier:

2104 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Bob Savenberg, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loo.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	4
1.	Kader gewijzigd samenwerkingsakkoord	4
2.	Essentie van de wijzigingen.....	4
3.	Uitgangspunten van de inburgeringstrajecten	4
II.	Algemene bespreking	5
1.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	5
1.1.	Tussenkoms van Annabel Tavernier	5
1.2.	Tussenkoms van Sam Van Rooy	6
1.3.	Tussenkoms van Maxim Veys	6
1.4.	Tussenkoms van Staf Aerts	6
1.5.	Tussenkoms van Katrien Partyka	6
2.	Antwoorden van de minister.....	7
III.	Artikelsgewijze bespreking en stemming	7
IV.	Eindstemming	7
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be		

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering besprak op 16 april 2024 het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 maart 2024 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 20 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

1. Kader gewijzigd samenwerkingsakkoord

Minister *Gwendolyn Rutten* geeft aan dat de verplichte inburgering in Brussel sinds 1 juni 2022 van start is gegaan. De Brusselse Regering besliste ook om een eigen Brussels inburgeringstraject in te voeren. Daarop keurde de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) op 20 juli 2023 een nieuwe ordonnantie goed. Daarom is het noodzakelijk dat het samenwerkingsakkoord wordt gewijzigd. De voorliggende wijzigingen zorgen ervoor dat de noodzakelijke samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en de GGC kan worden voortgezet in lijn met die nieuwe ordonnantie.

2. Essentie van de wijzigingen

De minister licht twee essentiële zaken uit het akkoord. Allereerst wordt het inburgeringstraject zoals aangeboden door de Vlaamse Gemeenschap erkend door de GGC. Ten tweede wordt de kwaliteit van het Nederlands in Brussel gegarandeerd doordat de Vlaamse Gemeenschap zal blijven instaan voor de screening en de lessen Nederlands binnen het GGC-traject. Concreet wil dat zeggen dat de sterke werking van Bon (Brussels Onthaalbureau voor Inburgering) en van het Huis van het Nederlands in Brussel blijvend erkend worden, niet alleen voor de Vlaamse inburgeringstrajecten, maar ook voor de Brusselse inburgeringstrajecten wat betreft de lessen Nederlands. De Vlaamse Gemeenschap engageert zich ook binnen het gewijzigde samenwerkingsakkoord voor de inrichting van vierduizend inburgeringstrajecten.

3. Uitgangspunten van de inburgeringstrajecten

Daarnaast is de doelgroep uitgebreid. Terwijl het samenwerkingsakkoord van 20 december 2018 alleen betrekking had op het verplichte traject, wordt nu ook het traject dat op vrijwillige basis gevolgd wordt, behandeld.

Het principe dat een begunstigde zich voor het doorlopen van een verplicht of vrijwillig inburgeringstraject kan richten tot de GGC of de Vlaamse Gemeenschap, wordt herhaald. Ook het taalniveau in Brussel wordt opgetrokken tot A2, het niveau dat ook in Vlaanderen wordt gehanteerd.

De wijziging van het samenwerkingsakkoord is een technische regeling om in het kader van de nieuwe Brusselse wetgeving verder te kunnen samenwerken. In Brussel zijn er dus twee trajecten: een Vlaams traject, uitgerold door de Vlaamse overheid en erkend door de GGC, en een tweetalig traject uitgerold door de GGC.

De minister heeft altijd benadrukt dat de samenwerking met de Nederlandstalige Brusselse actoren essentieel is. Dat ze voluit worden erkend en bevestigd worden in hun rol, is dan ook van groot belang. De Vlaamse structuren, de spelers en de actoren in Brussel worden ten volle gerespecteerd en gehonoreerd.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1.1. Tussenkoms van Annabel Tavernier

Annabel Tavernier zegt dat inburgering in Brussel heel complex is. Tot enkele jaren geleden was er van verplichte inburgering in Brussel absoluut geen sprake. Het duurde twee decennia vooraleer de geesten er rijpten om in te zien dat een actief inburgeringsbeleid belangrijk is. De vertraging gaf aanleiding tot heel wat samenlevingsproblemen: segregatie, armoede en verloedering. Hoewel het systeem nog niet op punt staat, gaat men er eindelijk mee van start.

De inburgering in Brussel werd recent nog ingewikkelder gemaakt. Dat komt doordat de GGC de COCOF-trajecten overnam. De spreker kijkt daar kritisch naar omdat het het gemeenschapsmodel op de helling zet. De nieuwkomer kan vandaag kiezen tussen een Vlaams en een tweetalig inburgeringstraject, waarbij de GGC instaat voor de cursus maatschappelijke oriëntatie en de COCOF en de Vlaamse Gemeenschap verantwoordelijk zijn voor de taallessen. Volgens de spreker was er een beter en duidelijker systeem waarbij de Franse en de Vlaamse Gemeenschap elk hun eigen traject hadden in Brussel. Helaas is er een andere keuze gemaakt en zegt de spreker zich daarbij te moeten neerleggen.

Het samenwerkingsakkoord bevat een aantal positieve elementen. Zo worden de Vlaamse en de GGC-trajecten als gelijkwaardig beschouwd. Daarnaast werden er een aantal grendels ingebouwd om dat te bewaken en komt de stuurgroep die door de GGC voorgezeten wordt, vaker samen. Voorts is het goed dat Vlaanderen zal instaan voor de taallessen van de GGC-trajecten. Vlaanderen heeft dus wel nog mogelijkheden om te blijven wegen op het beleid om zo voluit te gaan voor vierduizend inburgeringstrajecten per jaar.

Toch merkt de spreker ook een aantal negatieve punten op. Men blijft heel afhankelijk van een goede informatiedeling vanuit de GGC. Zij blijven toezien op de totale instroom van verplichte en vrijwillige nieuwkomers. In tegenstelling tot Vlaanderen, waar iedere nieuwkomer een brief met informatie over het inburgeringstraject ontvangt, kan Bon in Brussel niet proactief werken. Ze kan pas starten nadat de nieuwkomer zich fysiek heeft aangemeld. Het is dan ook jammer dat die ongelijke toegang tot informatie in het samenwerkingsakkoord overeind blijft. Tijdens de gedachtewisseling over de Vlaamse inburgeringstrajecten in Brussel (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1885/1) verklaarde Bon dat de praktijk van de wervingsbrieven zou worden herbekeken. Dat vindt de spreker een goede zaak, maar zij vraagt zich af hoe het daarmee staat en of dat strookt met het samenwerkingsakkoord. Op welke doelgroepen wordt er gefocust en welke strategie wordt er gehanteerd?

De spreker vreest ook dat de GGC-trajecten de concurrentiepositie van Vlaanderen ernstig zullen verzwakken. De Brusselse partners zullen niet veel reclame maken voor het Vlaamse traject. Zelfs als men binnen het tweetalige traject voor Nederlands kiest, dan zal men alsnog de cursus maatschappelijk oriëntatie van de GGC moeten volgen. De principes die daarin worden aangeleerd, staan haaks op de Vlaamse principes. Daarenboven heeft Vlaanderen op dat vlak al twintig jaar expertise opgebouwd.

Het inburgeringsbeleid in Brussel is verre van ideaal en zelfs nadelig voor nieuwkomers. Het is aan de Vlaamse Gemeenschap om de eigen rol zo goed mogelijk te vervullen. Er moet worden uitgegaan van de eigen kracht en de trajecten moeten goed in de markt worden gezet. Dat kan alleen als het aanbod van Bon op punt staat.

1.2. Tussenkoms van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy verwijst naar artikel 5 van het samenwerkingsakkoord. Daarin worden de principes van het samenwerkingsakkoord vastgelegd. Een van de principes gaat over de kosteloosheid. Waarom wordt er geen retributie ingevoerd voor een inburgeringstraject in Brussel? Dat wordt in Vlaanderen wel gedaan, al vindt de spreker die retributie veel te laag. Daarnaast zijn er ook veel vrijstellingen op de retributie, waardoor de meeste inburgeraars niets (zullen) betalen, aldus de spreker.

De spreker zegt het ontwerp van decreet niet te zullen steunen want de Vlaamse inburgeringstrajecten blijven bestaan en er komen nieuwe trajecten bij vanuit de GGC waarbij de deelnemers kunnen kiezen tussen een Franstalig of Nederlandstalig traject. De spreker gaat ervan uit dat zo goed als iedere inburgeraar voor het Franstalige traject zal kiezen, omdat Frans dominant is als taal in de wereld en in Brussel. De financiële middelen van de GGC komen vanuit de dotaties van de Federale Regering en van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daaruit concludeert de spreker dat de Franstaligen erin zijn geslaagd om Franstalige inburgeringstrajecten aan te bieden die overwegend worden gefinancierd met Vlaamse en federale middelen. De spreker vindt dat de Vlaming zich alweer heeft laten beetnemen.

1.3. Tussenkoms van Maxim Veys

Maxim Veys is al lang een grote voorstander van inburgeringstrajecten in Brussel. Zo kunnen nieuwkomers wegwijs worden gemaakt in de samenleving. Het is cruciaal om mensen snel te helpen om zich te integreren, zowel in de arbeidsmarkt als in de samenleving. Daarbij is het van belang dat men elkaar letterlijk en figuurlijk begrijpt.

Het Nederlandstalige inburgeringstraject werd al in 2017 goedgekeurd in het Brusselse Parlement. Het duurde daarna nog vijf jaar tot minister Alain Maron die verplicht in werking liet treden. Dat stemt de spreker niet gelukkig. Ondertussen wordt er heel beperkt toegeleid naar het Nederlandstalige aanbod. Die resultaten zijn zorgwekkend.

De spreker vindt het interessant dat Brussel een tweetalig traject aanbiedt, maar ook dat initiatief komt opnieuw veel te laat. De spreker zegt het ontwerp van decreet te zullen steunen want iedere stap die leidt tot meer inburgering is een goede stap. Andere fracties pleiten blijkbaar eerder voor een stilstand. Vooruit zal blijven toezien dat er voldoende inspanningen worden geleverd om inburgeraars toe te leiden naar het Nederlandstalige aanbod.

1.4. Tussenkoms van Staf Aerts

Ook *Staf Aerts* steunt het verplichte inburgeringstraject. Zo kunnen nieuwkomers in Brussel en Vlaanderen goed worden opgevangen en begeleid. Daarnaast is het goed dat Vlaanderen haar verantwoordelijkheid neemt met vierduizend trajecten per jaar als doelstelling.

1.5. Tussenkoms van Katrien Partyka

Katrien Partyka stelt dat ieder inburgeringstraject, zeker een Nederlandstalig traject, een goede zaak is, maar het was toch een moeilijk parcours. Dat mag zo niet blijven. De toeleiding naar de Nederlandstalige trajecten zal meer aandacht vragen zodat dat niet wordt gehypothekeerd. Daarnaast mogen de tweetalige trajecten

geen afbreuk doen aan de belangen van de Vlaamse Gemeenschap. De spreker hoopt op het beste en zal alles nauwgezet in de gaten houden.

2. Antwoorden van de minister

Minister *Gwendolyn Rutten* antwoordt dat inburgering in Brussel een Brusselse bevoegdheid is. Als men er invulling aan geeft zonder dat er een samenwerkingsakkoord is, dan is er alleen een Brussels tweetalig inburgeringsbeleid. Vlaanderen heeft er alle belang bij dat er een samenwerkingsakkoord is zodat Vlaanderen in Brussel het eigen inburgeringsbeleid kan aanbieden in het Nederlands.

Op basis van de Vlaamse regelgeving kan Bon zelf naar de vrijwillige inburgeraars wervingsbrieven versturen. Dat is ondertussen ook al gebeurd. In februari 2024 ging zo'n brief de deur uit. Op de website van bewelcome.brussels staat de informatie over de beide trajecten. Het is niet zo dat iedereen automatisch naar de tweetalige trajecten wordt toegeleid. Nadat het ontwerp van decreet wordt goedgekeurd, zal er meteen een wervingscampagne starten op bussen en trams.

De minister is verbaasd dat Sam Van Rooy zegt dat de Vlaming alweer is beetgenomen. Het tegendeel is waar. Zonder het samenwerkingsakkoord is er geen sprake van een Vlaams inburgeringsbeleid in Brussel. Als men Vlaamse inburgeringstrajecten in Brussel wenst en men in Brussel beslist dat de trajecten kosteloos worden aangeboden, dan moeten ook de eigen trajecten kosteloos worden aangeboden om de concurrentie te kunnen aangaan. Twintig jaar geleden geloofde ook niemand in de slaagkansen van het Huis van het Nederlands in Brussel. Ondertussen bereikt men er meer dan twintigduizend cursisten per jaar. Bon telde op 12 april 2024 3978 lopende trajecten.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 13 stemmen.

Artikel 2

Artikel 2 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 7 maart 2024 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 20 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Annabel TAVERNIER,
verslaggever